

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba na neverejnom zasadnutí konanom 10. júna 2014 v Bratislave v trestnej veci obvineného **P. K.** pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. prerokoval dovolanie obvineného, ktoré podal prostredníctvom obhajcu JUDr. J. B. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. januára 2011 sp. zn. 1 To 134/2010, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **P. K.** **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 11. októbra 2010 sp. zn. 2T 11/2009 bol obvinený **P. K.** uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 18.07.2008 v popoludňajších hodinách v parku za Domom služieb v Liptovskom Mikuláši utekal za **J. H.**, od ktorého predtým pýtal peniaze alebo cigarety, potkol ho, udrel ho päšťou do tváre a keď poškodený padol na zem, snažil sa zmocniť ľadvinky, ktorú mal **J. H.** zapnutú na páse tak, že ju naťahoval a chytil rukami, ale keď mu **J. H.** povedal, že má v nej len doklady a obžalovaného odstrčil, obžalovaný sa postavil a utiekol preč.

Za to bol odsúdený podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere **6 (šest') rokov**, pričom na výkon uloženého trestu bol podľa

§ 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodeného J. H. s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku zahlásil obvinený odvolanie do viny i trestu ihneď po jeho vyhlásení a poučení o opravných prostriedkoch. Na základe včas podaného odvolania vo veci rozhodoval Krajský súd v Žiline na verejnom zasadnutí rozsudkom z 18. januára 2011 sp. zn. 1 To 134/2010 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol a uznal obvineného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 18.07.2008 v popoludňajších hodinách v parku za Domom služieb v Liptovskom Mikuláši utekal za J. H., od ktorého predtým pýtal peniaze alebo cigarety, potkol ho, udrel ho päťou do tváre a keď poškodený padol na zem, snažil sa zmocniť ľadvinky, ktorú mal J. H. zapnutú na páse tak, že ju natáhoval a chytil rukami, ale keď mu J. H. povedal, že má v nej len doklady a obžalovaného odstrčil, obžalovaný sa postavil a utiekol preč,

pričom skutok spáchal opätovne po tom, ako bol rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 2 T 146/03 z 15.12.2003 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 To 30/04 zo 17.02.2004, odsúdený za pokus trestného činu znásilnenia podľa § 8 ods. 1 k § 241 ods. 1, 2 písm. c/ Tr. zák. účinného do 1.1.2006, na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov.

Obvinenému za to uložil podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. **trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov**. Na výkon uloženého trestu zaradil obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodeného J. H. s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť 18. januára 2011, kedy vo veci rozhodol krajský súd, pričom obvinený uložený trest v súčasnej dobe vykonáva v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok.

Odpis rozhodnutia krajského súdu obvinený prevzal 9. februára 2011, jeho obhajkyňa prevzala rozhodnutie 3. februára 2011 a prokurátor 1. februára 2011.

Okresný súd Liptovský Mikuláš dňa 4. júna 2014 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného P. K., ktoré podal prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. J. B.. Dovolanie bolo obvineným podané na súde prvého stupňa už 15. novembra 2013 a prostredníctvom obhajcu 12. mája 2014 z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

V dôvodoch svojho dovolania uviedol, že v konaní bolo porušené jeho právo na obhajobu, pretože v prípravnom konaní vyšetrovateľ vykonal výsluchy svedkov O. B., Z. V. a J. B. v rozpore s ustanovením § 213 ods. 1 Tr. por., pričom o úkonoch nebol vyrozumený a nemohol sa úkonov zúčastniť. Pritom tieto výpovede boli následne použité ako dôkazné prostriedky pre jeho odsúdenie. Ďalším porušením bolo, keď mu vyšetrovateľ odmietol vykonať dôkaz výsluchom svedka M. P.. Uvedeným postupom bol porušený článok 154c Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 3 písm. d/ Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože mu nebolo umožnené vypočuť svedkov svedčiacich v jeho prospech. Navrhol preto svojmu návrhu vyhovieť a zrušiť napadnuté rozhodnutie.

Samosudkyňa súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania ostatným stranám trestného konania, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu v lehote, ktorú im určila, k dovolaniu obvineného vyjadriť. Uvedenú možnosť využil iba prokurátor, ktorý vo svojom vyjadrení (č.l. 199-200) uviedol, že v konaní nedošlo k žiadnemu porušeniu práva na obhajobu aj keď v prípravnom konaní nebol o výsluchu svedkov riadne a včas vyrozumený. Uvedený procesný nedostatok nie je takého charakteru, že by spôsobil nezákonnosť celého procesu. Zákonodarca v citovanom ustanovení predpokladá zásadne porušenie práva na obhajobu. V prípade obvineného k takému zásadnému porušeniu nedošlo, nakoľko boli daní svedkovia vypočutí na hlavnom pojednávaní, čím bola realizovaná zásada ústnosti a bezprostrednosti

a pri svojom rozhodnutí vychádzal práve z týchto svedeckých výpovedí, pričom tieto výpovede neboli jedinými dôkazmi usvedčujúcimi obvineného. Rovnako nedošlo k porušeniu jeho práv, pokiaľ bol jeho návrh na výsluch svedka M. P. v prípravnom konaní vyšetrovateľom odmietnutý. Obvinený mal túto možnosť na hlavnom pojednávaní, čo nevyužil. Ostatné skutočnosti uvádzané v podaniach samotného obvineného sú z právneho hľadiska irelevantné. Navrhol preto dovolanie obvineného podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštitúcia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Právne fundovanú argumentáciu má zaistiť práve povinné zastúpenie obvineného obhajcom – advokátom.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne

zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Obvinený P. K., ako už bolo vyššie uvedené, uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie tohto ustanovenia je totiž jednoznačne zrejmé, ako na to správne upriamil pozornosť prokurátor vo svojom vyjadrení, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené podmienky povinnej obhajoby.

Pokiaľ ide o námietky obvineného v rámci tohto dovolacieho dôvodu, s týmito sa náležite vysporiadal už krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia. Napriek tomu k údajnému porušeniu ustanovenia § 213 ods. 1 Tr. por. najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že zo strany obvineného ide o nepochopenie tohto ustanovenia a jeho nesprávny výklad.

Podľa § 213 ods. 1 Tr. por. policajt môže povoliť účasť obvineného na vyšetrovacích úkonoch a umožniť mu klásť vypočúvaným svedkom otázky. Postupuje tak najmä vtedy,

ak obvinený nemá obhajcu a úkon spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom, iba ak by zabezpečovanie jeho prítomnosti alebo jeho prítomnosť mohli ohroziť vykonanie tohto úkonu.

Z dikcie citovaného ustanovenia teda vyplýva, že v prípravnom konaní môže policajt a nie, že musí povoliť účasť obvineného na vyšetrovacích úkonoch. Aj to len v prípade, že takýto dôkaz nebude môcť byť vykonaný v konaní pred súdom. V posudzovanej veci o taký prípad nešlo, svedkovia boli opätovne vypočutí na hlavnom pojednávaní. Konkrétne zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 7. apríla 2010 (č.l. 103-104) vyplýva, že boli vypočutí Z. V. i J. B., pričom obvinený nemal k ich výpovedi žiadne pripomienky ani otázky na svedkov, rovnako zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 11. októbra 2010 (č.l. 126-127) vyplýva, že bol vypočutý svedok O. B., pričom obvinený k jeho výpovedi nemal žiadne výhrady, iné návrhy na doplnenie dokazovania nemal. K žiadnemu porušeniu jeho práv preto nemohlo dôjsť. V tejto súvislosti považuje najvyšší súd za potrebné pripomenúť, že v trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov - ustanovenia § 2 ods. 10 a 12, § 168 ods. 1 Tr. por. Podľa nich bolo potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý bol nevyhnutný pre rozhodnutie. Podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov zákon nestanovil žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti ani váhu jednotlivých dôkazov. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle uplatňovaného dovolacieho dôvodu preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Rovnako tak ani hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom. Ide o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy (zistený skutkový stav) hodnotené v jeho prospech. Skutočnosť, že odvolací súd neakceptoval obranu obvineného ešte neznamená, že v posudzovanom prípade došlo k porušeniu práva na obhajobu. Najvyšší súd v posudzovanej veci žiadne porušenie práva na obhajobu nezistil. Taktiež tvrdenie obvineného, že súd vychádzal pri ustálení skutkového stavu iba z výpovedí vyššie uvedených svedkov, ktoré urobili v prípravnom konaní, sa nezakladá na pravde. Práve naopak, súd vychádzal z dokazovania vykonaného v priebehu hlavných pojednávaní a najmä výsluchov poškodeného a členov hliadky mestskej polície.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného P. K. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. júna 2014

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Vyhotovil: JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová